

Hotel National, Würzburg
Besitzer: Heinrich Spengler
Telefon 4

Würzburg, den 20. IV. 1910

Rakkaat Wanhemmat!

Kauhukseni huomasi, että jo on tainnut kulua kokonainen kuukausi siitä kuin viimeksi kotiin kirjoitin. Mutta kun matkustele paikasta toiseen, niin ei tahdo tulla niin kirjoitettua, se "slattrisuus" kun monesti vaivaa.

Monet kiitokset sekä äidin että isän kirjeistä. Samalla kiitän isää suuresti, että saan ottaa muutamia töitä itsenäisesti koettaakseni saada ne tehdä. Kaipaankin jo työtä: vähitellen kun näet alkaa saada tarpeekseen tästä matkustelemisestakin. Ja olen koettava tehdä minulle annetut työt paraan taitoni mukaan.

Pidettyäni tarkastuksen kassani kanssa huomasi, ettei minun sittenkään kannattanut matkustaa Pariisiin. Nämä matkustelemiset, hotelleissa asumiset j.n.e. eivät nekään vie pieniä rahoja. Waikka onhan niistä kylläkin hyötyä. Ja sen sijaan, jos rahaa jää yli, niin täytyy tilata itselleni suvipuku. Ranskan puolella olen kuitenkin ollut, Evian les bains'issa, joten kyllä voin sanoa olleeni Ranskassa. - No, se siitä.

Olen tehnyt sitten useampia pieniä matkoja, m.m. käynyt jo Laukhuffilla. - Hänellä on suuri tehdas, noin 200 työmiestä. En tahtonut saada tavata koko herraa, konttoristit kun ilman muuta aikoivat minut ekspedieerata pois, mutta annettuani heille yhden käyntikorteistani johon olen painattanut "Vertreter der Orgelbau-Firma B.A.Thulé" (etupäässä Göttingeniä varten) ja vaadittuani tahtovani puhutella juuri herra L. pääsin sisälle. Huomasin, kun hän minulle tehdastaan näytti, että sinne sitä olisi tarvinnut pyrkiä jo heti alussa ehkä. Ei silti, että työ olisi niin sangen erinomaista ollut, mutta olisi nähnyt paljon erilaisuuksia. Koetin puhua vähän siihen suuntaan, että jos sinne pääsisi, mutta ei näyttänyt ottavan sitä kuullakseen. Walitteli, että firma Thulé tilaa häneltä niin säästäväisesti tavaroita ja pelkäsi kai, että jos vielä saavat oppia, eivät tilaa enään ollenkaan.

Jouduin siellä vähän kiinni kun tiedustelin häneltä hänen mielipidettään n.k. "Kunstlederin" suhteen, sanoen, että sitä kenties meillä alettaisiin koettamaan jos se on hyvää. Hän kehui kovin ja oli muistelevinaan, että eiköhän sitä olekin sinne tilattu, laskut haettiin ja aivan oikein: viime syyskuussa näkyi isä tilanneenkin. Selitin olleeni täällä niin kauvan, että en niin varmaan voinut tietää tätä asiaa: kerroin siitä kirjoittaneeni ja nähtävästi sen johdosta oli koitettu. - Selitti: on ikävää kun aina on tottunut saamaan kiitosta tavaroistaan mitä on lähettänyt ja nyt - yhtäkkiä on sieltä kirjoitettu etteivät Trompeetit pidä viritystään. Soitti erään työnjohtajistaan konttooriin ja hänen kanssaan miettineen suuresti syytä tähän, mutta ei keksineensä: "wir stehen vor einem Rätsel". Kenties eivät kaikutorvet ole sulkeutuneet tiiviisti jalkoihin, kun lähetettiin kaksi kappaletta yhtä aikaa niin on varmaan tullut joku sekaannus. Minä sanoin, että kyllä se meillä tarkastetaan, että ne tiiviisti sulkevat, ei siinä voine vika olla. No, kenties on tullut tomua, selittivät mestarinsa kanssa. Minä naurahdin ja sanoin, ettei heidän sellaisia syytä pidä hakea esille: emme me niin tyhmiä ole ettemme sitä

tietäisi. Niin ei hän sitten ymmärrä. Kaikki on tehty kuten ennen; sanoi siitä jo kirjoittaneensakin. - Käynti tehtaassa oli muuten sangen opettavainen.

Isä mainitsi Gieseckestä ja se olikin hyvä. Sillä nyt alkavat panna täällä erinomaisen suuren painon hyville rööriäänikerroille. Niinpä m.m. haukutaan Walckeria, että hän ei saa niitä hyviksi. Siksi minun ymmärtääkseni olisi erinomaisen tärkeätä saada ne paraasta paikasta, ja yllämainitulta firmalta ottavat useammat Saksankin tehtailijat äänikertansa. Siksi poikkean sinne, vaikkakin se tekee pienen mutkan matkaani. Ja sinne matkustan huomenna.

Nyt ei minulle muuten auta lähettää enään mitään kirjeitä Karlsruheen. Ne kun sinne ovat lähetetyt tulevat minulle Leipzigiin. Mutta sinnekään ei ehdi enään minulle mitään kirjettä kotoa. Seuraava osoitteeni ja tosin pienen aikaa sekin - olisi Antin osoite Berliinissä. Siis "bei Dr. T." Menen nim. Leipzigiä Berliinin kautta ja olen luullakseni, ellei L:ssä täydy kauvemman aikaa jäädä, Wapun tienoilla siellä. Siis jos lasketaan noin 4 päivää kirjeen tulemiseen, niin olisi se lähetettävä 26 päivä sieltä Berliiniin. B:ssä koetan tavata yliopiston dosenttia tri Schaefferia, joka on kirjoitellut paljon akustiikasta, tiedustellakseni hänen mielipidettään missä määrin muka "Schleifladen" voisi olla parempi resonanssilaatikko kuin pneum. kanavalaatikko. Minusta nim. asia ei ole niin, mutta Rupp väittää kiven kovaan asiaan olevan siten. On hyvä saada tukea oppineilta mielipiteelleen jos joskus joutaisi johonkin sanasotaan.

Noin 5 tai 6 (toukokuuta) päivän tienoilla olen Hampurissa. Siellä käyn erästä suurempaa puufirmaa tapaamassa ja hänen hintojaan tiedustelemassa jalompien puolajien suhteen. Osoitteeni siellä: poste restante.

Noin 8 päivän tienoilla olen Apenradessa, sinne ei kannata lähettää kirjettä, sillä toivon saavani siellä yhdessä päivässä tavarani kuntoon ja matkustan Kööpenhaminan kautta Tukholmaan. Mahdollisesti poikkean Kööpenhaminaan, siellä on eräs mainio tehdas, joka levereeraa sähkömoottoreita urkuja varten. - Nyt olen sivuuttanut Schwerinin, missä oikeastaan kanssa tulisi käydä, mutta se jää niin matkan syrjään. Tukholmasta lähtenen (osoite siellä taas poste restante) noin 18 päivän tienoilla, jään Helsinkiin pariksi päiväksi ja olen kotona noin 24 tienoilla.

Olen ajatellut tehdä yhden ehdotuksen. Mitä siitä tuumannette?

Kun nyt ajattelen mennä verstaaseen, niin tulee minun tervehtiä kaikkia siellä olevia miehiä, seistä heidän penkkinsä ääressä ja sanoa jokaiselle joku ystävällinen sana ja kertoa matkasta. Ja näin jokaiselle. Mutta siihenhän menee hyvä aika ja heidän työnsä tulee siten häirityksi. Jos taas olen verrattain lyhkäinen niin voi olla, että he saavat minusta sen käsityksen, että olen matkallani ylpistynyt. Ja enkä tiedä, miten tämän asian paraiten suorittaisi. Nyt olen ajatellut, että jos mahdollisesti sopisi kutsua ne meille samaksi illaksi kuin tulen, joten seuraavana päivänä olisin vapaa tuosta kaikesta ikävästä tervehtimisestä. Tai jos se päivä jona tulen on lauantai, niin kenties sitten seuraavana sunnuntaina; niin voisi ensin olla jonkun aikaa omaisten kanssa ennen kuin heti tulee vieraita. Silloin kun he olisivat kaikki yhdessä koolla, niin voisi silloin kertoa mitä on kerrottavaa (tai paremmin sanoen kentiesi: itsensä näyttää) ja asia olisi sitä myöten valmista. - Mutta ellette te tahdo mitään tällaista kutsua, niin voinee se kai mennä muutenkin. Olen nyt muuten vaan tämän ehdotuksen tehnyt.

Kyllä on täällä ihanat ilmat. Suomen suvi. Kukat kukkivat suuressa loistossaan ja lämpöä oli 28 astetta, vielä kello 10 aikaan illalla 22°. Samana päivänä oli maksiimi lämpö ollut 35°. Ja tavallisesti on noin 18°.

Nyt olenkin jo saanut mittaa aika tavalla kirjeeseeni ja kertonut kaikki kerrottavani. Siksi lopetankin ja lähetän monet sydämelliset terveiseni kaikille kotolaisille.

teidän poikanne
Martti